Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.

РІК III. Львів, 30. жовтня 1929. Ч. 20.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львов

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. поверх. — Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1929: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, І. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч 95, І. пов.

Урядові години 8—1 ; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься

в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.

Урядові години 8—3.

Іміґраційна політика Канади.

Зкінцем минулого місяця отавський департамент іміґрації видав офіціяльний комунікат, в якому заповідає нове обмеження іміґрації з центральної Европи.

Як відомо, вже цього року квота самітних робітників з країв середньої Европи була обмежена до одної третьої квоти з року 1928. В найблизчому році квота та буде зменшена на дальших 25 відсотків. Згаданий комунікат зазначує рівночасно, що нове обмеження не відноситься до родин і близьких кревних фармерів, що походять з країв середньої Европи як також до рільних родин з малим капіталом, почавши від 300 дол, які приїздять набути фарму.

Теперішна іміґраційна політика Отави є особливо в західній Канаді джерелом великого невдоволення.

Вправді вінніпеґська „Фрі Пресе“ твердить в своїй передовій статті з дня 7. ц. м., що лише деякі політичні партії пробували штучно викликати серед нових канадійців негодування проти уряду, одначе цей орган помиляється.

Передовсім сам поділ іміґрантів на „пожаданих“ і „непожаданих“, який опирається на глупій і безпідставній теорії про вищість так званих північних рас, не може ніяк принести чести іміґраційній політиці Канади і буде лише образою для соток тисяч добрих горожан Канади, які приїхали до Канади з цих непожаданих країв.

В канадійських часописах появилася вістка, що один рід іміґрації з непожаданих країв не буде зменшений або обмежений, а це спроваджування до Канади жінок, матерей, сестер, братів, дітей, одним словом кревних тих людей, що вже живуть в Канаді.

Практика одначе канадійської іміґраційної влади у Канаді і на европейськім континенті виглядає зівсім інакше.

Ті, що думають, що поселенцям з середньої Европи є так легко спроваджувати сюди своїх найблизчих кревних, помиляються.

Знаємо численні випадки, де українські і другі фармери, цілими роками заходяться безуспішно коло одержання так званих „пермітів“ для своїх цілком близьких кревних, стягаючи на себе слідство Іміґраційного Департаменту, який їх засипує цілими рядами запитів.

А коли їм удасться побороти труднощі і виста-

раються у канадійської влади „перміти“ для своїх кревних, то тут в Европі представники канадійського уряду і лікарі роблять іміґрантам нові несподівані перепони.

Всім обзнайомленим з іміґраційними справами відомо, якими глупими питаннями іміґраційні урядники в европейських портах стараються ловити бідних іміґрантів. Вистарчить еміґрантові зі середньої Европи а в тім і українцеві признатися до знання якогонебудь ремесла, щоби бути немилосердно відкиненим, так якби це було злочином уміти крім управи ріллі ще якесь ремесло.

Рівнож знання англійської мови спричинює, що урядник уважає такого рільника не „бона фіде“ рільником і йому забороняють їхати до Канади.

Українські посли до провінціональних і домініяльного парляменту мусять станути в обороні українських еміґрантів і спричинити відкинення поділу еміґрантів на пожаданих і непожаданих.

Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові, яке опікується виїзджаючими еміґрантами з краю до всіх чужих країв, ствердило в ряді випадків, що урядники канадійські іміґраційні і лікарі поводяться з еміґрантами, що їдуть з Польщі до Канади, в спосіб некультурний. Так відносно знання письма, як і ствердження стану здоровля є еміґранти наражені на грубий спосіб трактовання їх, чого найліпшим доказом є безапеляційні рішення канадійського лікаря в Гданьску і Вейгерові, де сотки здорових, самітних робітників і десятки родин завернув до хати і не позволив їм їхати до Канади.

Таке саме поведення є в Департаменті Іміґрації в Канаді.

Українські фармери, горожани Канади, на наші інтервенції старалися спровадити своїх найблизчих кревних до Канади, при помочи Товариства Опіки над Українськими Переселенцями в Вінніпеґу і в сотках випадків ледви кілька справ зістало полагоджених успішно.

Це все доказом, **що в нелеґальний спосіб** канадійський уряд старається здержати еміґрацію зі середущої Европи і з Польщі а в тім і українців.

Це все вимагає від українських послів до парляментів в Канаді зорґанізованого виступлення, в чім можуть опертися на десятках тисячах українських фармерів, їх виборців.

Думаємо, що коли цей виступ буде масовий і енерґійний, то буде також успішний.

За морем.

З нагоди приїзду до Канади письменниці, сен. О. Кисілевської відбулося у Вінніпеґу окреме засідання старшини Товариства Опіки над Українськими Переселенцями ім. св. Рафаїла в Канаді.

Іменем товариства привитав гостю з рідного краю голова п. Продан, після чого забрала слово сен. О. Кисілевська, яка присутним зобразила ціль свого приїзду, а саме бажання пізнати життя української еміґрації за морем.

З черги промовив секретар товариства п. Д. Ільчишин на тему іміґраційних приписів для українських іміґрантів під сучасну пору.

Приїзд до Канади обмежений на свояків на братів, сестри, родичів та жінку з дітьми як і самих дітей. Замужні жінки не мають права їхати до Канади без чоловіків. До чоловіків в Канаді жінки можуть все їхати. Також наречені до наречених, одначе зараз по приїзді мусить відбутися їх вінчання. Правно розведені жінки можуть дістати дозвіл приїзду до Канади, коли мають в Канаді найблизчих свояків, які зложать відповідне зобовязання, що заопікуються приїзшими.

Служниці, котрі не мають свояків у Канаді, можуть туди їхати, коли мають запевнену роботу при родині, яка вистаралася для еміґрантки так звану „аплікацію“. Нежонаті фармери і вдівці не мають права підписувати аплікацій для служниць з Европи. В Канаді відчувається незначне але постійне запотребування служниць та робітниць по фармах і при родинах в місті. Для еміґрантки є дуже потрібне знання англійської мови, бо таке знання улекшує працю і підносить платню робітниці. Підовчена дівчина дістає в місті як служниця харч і кімнату та місячно в Східній Канаді до 40 долярів, у Західній Канаді до 25 долярів.

Деякі еміґранти роблять старання, щоби дістати корабельну карту на відробок. В нинішних часах це неможливо зробити, а то тому, що є аж за багато таких еміґрантів, які мають гроші на карту і хочуть їхати на роботу.

По рефераті п. Ільчишина, забрав слово п. О. Василишин, щоби пояснити справу приїзду родин.

Коли якийсь фармер в Канаді підпише так звану „родинну аплікацію”, то може приїхати на його фарму родина, це значить, що найменше чоловік і жінка. Для українських родин обовязує припис, що мають мати родинну аплікацію і 300 долярів готівки. Висота квоти одначе хитається, а це залежить часто від родинних обставин, виказаних в аплікаціях. Тепер на родинних аплікаціях треба виписати, що фармер принимає родину навіть на зимовий час.

До слова прийшов проф. І. Боберський. Він спинився над справою обмежування під сучасну пору іміґрації до Канади зі Середущої Европи. Канада всіми силами намагається стягнути до себе безробітних з Анґлії, щоби тим робом скріпити анґльо-саський елемент у себе в краю. Це не іде легко. Загалом ворота до Канади стоять отвором для західної Европи, лише народи Східної Европи не мають такого права, як непожадані для канадійського уряду.

Промовець закінчив свої виводи зясованням діяльности Товариства Опіки над Українськими Переселенцями в Канаді та Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові.

Сен. Кисілевська порушила питання, чи інте-

лігентні дівчата, які не можуть найти праці в краю, можуть цю працю найти в Канаді. Відповіло їй кількох промовців.

П. Ільчишин зазначив, що вже були випадки, коли приїздили дівчата зі студіями, а потім жалувалися, що не можуть найти ніякого для себе відповідного заняття. Це не дивниця. Щоби українська дівчина могла дістати якесь заняття в бюрі, то мусить добре знати англійську мову, а коли є вимагані якісь фахові студії, тоді кандидатка мусить ще здавати іспит. По українських установах чи по українських школах посад мало і вони не надзвичайно платні.

При фізичній праці в господарстві, в характері служниці чи куховарки заняття легко найти і тому багато дівчат з Англії чи Німеччини, навіть з вищими студіями, радо ідуть до тих робіт, а коли звикнуть до нових умовин в Канаді, скоро вибиваються на кращі і більш відповідні становища. Вони праці не соромляться.

В тій справі промовляли ще п. Коман, о. Божик і п. Василишин.

Врешті порушено ще такі справи, як набуття громадянства в Канаді, набуття землі в Канаді і т. і. Засідання закінчив голова товариства п. Продан подякою і побажаннями під адресою сенаторки Кисілевської.

Українська еміґрація у Франції.

Українська еміґрація у Франції доволі численна, одначе її скількість в цифрі годі точно подати. Нараховують її на 40 до 50 тисяч осіб приблизно.

Українську еміґрацію у Франції можна поділити на дві категорії. Перша це політична еміґрація з меж Великої України, а саме бувші члени армії У. Н. Р., а друга це українська заробітня еміґрація з Польщі.

Щодо першої, то сіра її маса розкинена по цілій Франції. Працюють по шахтах, фабриках, в ріжних торговельних підприємствах по містах, та в промислі. Довгі роки еміґрантської нужди та злидень, привчили їх шанувати важку працю та приміниться до нових умовин життя. Деякі з них вибилися на більш відповідальні становища, до чого у великій мірі причинилося знання французької мови.

Загал української заробітньої еміґрації з Польщі занятий головним робом при полевих роботах, на фабриках і по копальнях. Французькі роботодавці відносяться до них на загал добре і вміють оцінити їх роботящість.

Українці працюють звичайно на лекших роботах по фабриках. Коли хто з них дістанеться на важчу роботу по копальнях, то й платню за це дістане більшу. На копальні заробляє 35 до 55 франків денно, на ріллі 22 до 40 франків.

Удержання робітника коштує так: за хату платить робітник 30 до 42 франки в місяць. Парубок на помешканні у других платить за мебльовану кімнату більше, а саме 50, 70 а то й 100 франків місячно. Коли живе в двох чи трьох то помешкання виходить дешевше. У місцевости Омекур находиться великий „Робітничий Готель“, у якому простенька зате чисто вмебльована кімнатка на двох коштує 40 франків у місяць, а для одного 22 франки. В ньому є також харчівня, яку ведуть монахині і в якій можна прохарчуватися за 10—15 франків у день.

Яке загалом положення українського робітника у Франції?

Ріжне, залежно від роду праці і місцевости. Життя і удержання у Франції на загал дороге. Одначе нерідкі є випадки, що український еміґрант заощадити може гріш і часто присилає ускладане до краю. Не виключені з другого боку випадки, що еміґрант дістає працю в підприємця, який його використує і не хоче платити стільки, скільки платить французькому робітникові. Наш еміґрант не вміє обстояти своїх прав, бо не знає ні французької мови, ні законів, ні також не належить до якоїсь професійної організації і через це паде жертвою.

Загалом українська еміґрація у Франції потребує орґанізаційної помочі, бо такої досі нема. Істнує, що правда, декілька культурно - освітних товариств, є навіть кілька шкіл, які засновано завдяки еміґрантам з Великої України для їхніх дітей, але це все за мало. Нема товариства, що давало би поміч і несло інформаційну службу для еміґрантів, а це найважніше. Лише наслідком цього малосвідомі падуть жертвою своєї непорадности і нераз поносять дімаючі шкоди. Цьому потреба негайно зарадити, бо українська еміґрація до Франції зростає і далі буде зростати.

Еміґрація до Франції.

З Експозитури Еміґраційного Уряду у Львові довідуємося, що рекрутація робітників на виїзд до Франції в місяці листопаді відбудеться в таких днях і місцевостях:

Львівське воєвідство:

Кросно	дня	7	листопада	ц. р.
Самбір	„	8	„	„
Дрогобич	„	9	„	„
Тарнобжеґ	„	16	„	„
Львів	„	21	„	„

Тернопільське воєвідство:

Золочів	дня	13	листопада	ц. р.
Тернопіль	„	14	„	„

Станиславівське воєвідство:

Стрий	дня	20	листопада	ц. р.

Читайте і поширюйте „Українського Еміґранта“!

Еміґраційні пашпорти.

Пашпорт, який одержує еміґрант на виїзд за границю, називається безплатний. В дійсности так не є. Одержання еміґраційного, безплатного пашпорту получене є не лише з великими формальностями і втратою часу, але також і з грошевими видатками.

Еміґраційний часопис „Виходзьца“ нотує факт, якто один еміґрант тринайцять разів мусів відбувати подорож до міста, віддаленого двайцять кільометрів від його села, щоби врешті по трьох тижнях дістати пашпорт на виїзд до Франції.

У звязку з тим мусів він стільки видати гроша: за написання подання до поліції 1 зол., за написання подання до скарбового уряду 1 зол., за написання подання до старости 2 зол. 50 сот., скарбові стемплі до подання першого 3 зол., стемплі до другого подання 7 зол., стемплі до третього подання 7 зол. 50 сот., витяг з книг населення 2 зол., метрика 2 зол., бляткет пашпорту 50 сот., поквітовання 50 сот. і фотоґрафії 50 сот. **Разом 30 золотих.**

Коли до цього додати втрачені дні праці і видатки в часі дороги, то кошта одержання „безплатного пашпорту“ винесуть коло 100 золотих.

Факт, який тут передаємо, не є одинокий. Таких фактів можна би навести дуже багато.

Цю справу повинен взяти під розвагу уряд і звільнити еміґрантів від так великих оплат, щоби еміґраційний пашпорт був справді безплатний. Крім цього пожаданим було би, щоби і сам процедер тревав коротше, як це тепер водиться.

Поворот з Німеччини.

Зближається момент, в якому сезонові робітники з Німеччини будуть мусіли вернути до краю, Хто властиво має чи мусить вертати?

В першій мірі мусять вернути ті рільні робітники, котрі прибули до Німеччини до полевих робіт на весну цього року, так звані сезонові робітники. Запевнення роботодавців, що ті робітники можуть остати й на зиму, є неправдиві і їм вірити не треба. Хто не приміниться до розпорядків в тім напрямі, цього насильно відставлять до польської границі.

Опісля з робітників, що прибули до Німеччини щойно по 1. січня 1919. р. і досі там перебували, мусить вернути 4.500 осіб. Вони одначе дістануть повідомлення від своїх консулятів.

Хто такого повідомлення не одержить, цей має право дальше лишитися в Німеччині.

Присилайте передплату!

Виїзд до Зєдинених Держав Америки.

Американський Генеральний Консулят висилає в тому місяці особам, які бажають виїхати до Зєдинених Держав Америки, а не належать до категорії упривілейованих, повідомлення такого змісту:

„Річна квота для еміґрантів уроджених в Польщі виносить **6.524 осіб.** У цій квоті упривілейовані є такі категорії:

1. Родичі американських громадян, чоловіки американських громадянок, що подружилися по 1. травня 1928. р.

2. Еміґранти викваліфіковані як рільники, їх жінки й діти, які ще є на їх удержанні, у віці понизче 18 літ.

3. Жінки чужинців, які леґально були впущені на сталий побут в Зєдинених Державах, та їхні діти, вільного стану понизче 21 літ.

Ліста упривілейованих осіб, що чекають на візи, виносить 46.000 осіб.

По причині великої скількости еміґрантів, що користають з привілею першенства, в квоті, неупривілейовані еміґранти не можуть бути зареєстровані тепер, бо вони можуть одержати візи щойно тоді, коли всі упривілейовані в квоті будуть приняті. Через це ті неупривілейовані еміґранти мусять бути на це приготовані, **що можуть чекати багато літ на свою чергу.**

В. Чубатий.

„Мате“.

Нема мабуть нікого, хто побувши хоч короткий час в Півден. Америці і то в котрій небудь з її республик, не знав що то є „мате“. Коли зайти до хати якогонебудь бразилійця, чи арґентинця то по перших словах привитання, певно запитає вас, хочби ви його перший раз в життю бачили: „тома мате, сенор?—“ (Чи ви пєте „мате“ пане?) і не чекаючи на вашу відповідь, наставляє огонь і ставить якусь посуду, звичайно рід чайника, з водою на кипяток. Коли вода скипіла, добуває зі сховку щось в роді нашої тикви, тільки краски шкаралупи каштана, насипає до середини якогось, дрібно посіченого зілля чи листя, поливає це горячою водою, до середини вкладає звичайно срібну рурку, закінчену округлим, в виді ложочки, ситком, вкладає рурку до уст і ссе! Оцеж він „тома мате“ (пє мате)! Перша порція належить з засади до господаря. Після того як виссе воду, наливає свіжої і подає гостеві, розуміється, коли гість заявив, що пє, колиж ні, то по півгодиннім викладі про доброту, якість, впрост чудесність „мате“, подає іншій присутній особі, будь це мущина чи жінка. Обійшовши по черзі всіх присутних, вертає до себе. І ви можете сидіти годинами і годинами буде кружляти та таємнича для вас тиква з рук до рук,

лиш з тим, що господар, чи господиня випорожнить час від часу зміст тикви і насипле свіжого зілля.

Звичай цей є так розповсюджений серед населення Південної Америки, як наприклад уживання чаю серед російського народу і загалом на Сході.

Приступимо до розяснення, що це таке є „герва мате.“

В пралісах Бразилії, Арґентини, Параґваю і інших росте дерево, яке доходить і до 20 м. висоти і яке первісні мешканці Америки, Індіяне, звали „мате“. Листя цего дерева, темно зелене, з полиском, подовгасте, уживали індіяне з давен давна як вивар до пиття. Европейці почали їх наслідувати і запримітили, що напарка того листя, хоч гірка в смаку, полишає після її спожиття добре враження, гасить спрагу, помагає до травлення, заострює апетит і ще призвичаївшися до цего напитку, відчувається її брак, і переходить споживання її в наліг, так як уживання кави, чаю, чи тютюну. Так перейшла „мате“ до загального ужитку.

Хемічна аналіза виказала, що мате посідає дійсно складники, які ділають додатно передовсім на процес травлення і многі лікарі поручають її споживання.

Давніше уживали до приладження „мате“ листя з дерев, що росли в дикім стані п олісах, щойно останніми часами, коли та „дика“ продукція почала не вистарчати, почали закладати плянтації „герви“ так в Бразилії як і в Арґентині.

Садження „герви“ уважають тепер принайменше в Арґентині, найбільш корисним і найпевнішим заняттям для кольоністів - еміґрантів. Наші еміґранти до Бразилії і Арґентини повинні звернути на цю справу як найбільшу увагу і її як слід використати, тимбільше, що на цей рід кольонізації не потрібно великих коштів і длятого лежить в границях можливости навіть для незаможних еміґрантів.

Маю на думці еміґрантів, які є готові виїхати до Арґентини разом з родиною на сталий побут і розпоряджають хоч невеликим капіталом (яких 400-500 долярів). Така родина може дістати від арґентинського уряду землю (до 50 гектарів) в области Місіонес чи хочби Чако, які якби нарочно сотворені для управи „герви“. Ліпше є вдоволятися меншими пайками (25—30 гектарів т. є 40—50 морґів), бо меншу кількість легче загосподарити. Землю під „герву“ брати найкраще лісову. Посідаючи вже такий кусок землі, потрібно розпоряджати невеликим капіталом на загосподарування і поставити яку - таку хатчину. Це дорого не коштує, бо весь матеріял мається на місці, а потім хата не мусить бути так солідно збудована як у нас, бо там нема зовсім зими. Правда, в перших роках жде такого кольоніста тяжка праця, і хто не має звідки наняти робітника, сам мусить все робити. Найкраще тоді їхати кільком родинам разом. Тоді і відрадніше і можуть взаїмно собі помагати. Хто вміє працювати сокирою, того хата буде дуже мало коштувати. Урядження до хати треба мати зі собою.

Ходить тепер про це, щоби на новім місці було що їсти, бо якого пів року, в хаті не буде нічого. На це й треба мати гроші і, ідучи в ліс, треба везти зі собою все і то запаси на кілька місяців.

Коли хата готова, треба братися як найскорше до корчовання. То праця тяжка, але знову не так страшна, як дехто оповідає, бо арґентинські ліси в тих сторонах, то більше корчі як ліси. Такі корчі просто підтинається за кілька днів, як листя зівяне підкладається огонь і в короткім часі морґ - два можна викорчувати. На такім корчунку за 2—3 місяці вродиться вже стільки, що вистарчає майже на удержання: кукурудза, всі нашіярини, тютюн (це вже на продаж), при тім треба розвести як найскорше домашний дріб і для корови, коня паші не брак, одним словом сяк - так жити можна.

До року при нормальних відносинах можна вже життя в сей спосіб забезпечити, і вже можна братися до „герви“. Розсаду можна дістати готову досить дешево. На один гектар виходить около 1000 деревець. Один ґазда, маючи когось до помочи, може викорчувати і засадити 2—3 гектарі річно. Кожний повинен старатися засадити як найскорше бодай 5-6 гектарів в однім році. Три перших роки з „герви“ доходу нема жадного. Щойно в 4-тім році починається обтинати листя. Один гектар дає вже в четвертім році 400—500 пезів (1600—2000 зл.) чистого доходу. З кожним слідуючим роком збір листя збільшується на вартість около 100 пезів річно, так що вже 7—8 літна плянтація „герви“ приносить понад 1000 пезів чистого зиску від гектара річно. Коли взяти під увагу, що така плянтація це сад, котрий може дуже добре продукувати десятки літ, тоді стає зовсім зайвим вказувати на його поплатність.

Відносно збуту „герви“ можуть послужити для орієнтації цифри зі статистики, згідно з якими споживається в Арґентині 80,000.000 кґ. герви річно, а краєва продукція не досягає 10-ти міліонів. Решту імпортують з Бразилії і Параґваю. Виходить із цего, що Арґентина потребує 10-літньої „герви“, щоби покрити власне запотребування, яке розуміється зростає рівночасно з населенням.

Всяке ризико при садженню „герви“ так якби виключене. Раз засаджена, скоро росте і розвивається так, як наша верба, а щорічне обтинання галузок і листя — лиш сприяє її розвиткові. Посуха, муравлі, саранча, завзяті ворони арґентинської „чакри“ (рільного господарства) — до герви приступу не мають, бо це сильне дерево, а не ніжна ростина, а до того не ходить зовсім про її цвіт чи овоч — лише листя. Збувати можна його вже на дереві, а купці самі займуться його обтинанням. Очевидно більше корисним є продавати листя вже обтяте і висушене а коли це можливе то і змелене, бо тоді мож дістати ліпшу ціну. За 1 кґ. сушеного листя „мате“ платять 40—50 центів (1.60—2 зл.), Мелена в дрібній торговлі коштує —.90—1.20 за 1 кґ, залежно від якости.

Сушити може кожний плянтатор дома. Робиться це в відповідно урядженых печах. Мелення вима-

гає вже специяльних млинків, а займаються тим вже гуртівники. Зрештою зі збутом нема вже найменшого клопоту. Треба лиш мати що збувати.

Так! Плянтація герви, це майже одинокий солідний інтерес в Арґентині, який можна спокійно поручити нашим еміґрантам.

Бразилія.

Збір пшениці в Сан Павло.

Завдяки широко розвиненій пропаґанді управи пшениці в естадо Сан Павло, цьогорічний збір пшениці, як обчисляють знатоки, буде виносити 1.500 тон. Одна часть збору буде зарезервована урядом на насіння, друга буде перемелена на муку.

Як видно, естадо Сан Павло поступає під кожним взглядом вперед.

Сан Павло спроваджує дактилеві пальми.

Естадо Сан Павло задумує розвести на своїх піскових теренах плянтації дактилевої пальми, яку має спровадити з Тріполіс в Африці. З рамени уряду виїхав туди фітольоґ біольоґічного інституту, щоби обзнакомитись з услівями та способами спровадження пальми до Бразилії. Після свого повороту з Тріполіс склав зін зі своєї поїздки справоздання і заявив, що терен і підсоння С. Павла відповідають вповні вимогам розвоєві плянтації дактилевої пальми.

Молоді деревця будуть спроваджені транспортами від одного до двох тисяч штук.

Новий паранський закон.

Паранське естадоальне правительство видало новий закон про вируб піньорів. Після цього закона стинання піньора дозволене в місяцях травні і серпні. В инших місяцях закон дозволяє на стинання піньора тільки в часі межи третім днем після повні місяця і другим днем після останньої чвертки. Стинання дерев о промірі меншім як 30 сентіметрів заборонене.

Зєдинені Держави Америки.

НЕЗАКОННИЙ ПЕРЕХІД ГРАНИЦІ.

Федеральний суддя в Сиракюз в Зєдинених Державах Америки, судив сімдесять чужинців за незаконний перехід американського кордону.

Дехто дістав грошеву кару, дехто вязницю. Між засудженими на три місяці вязниці є і українці, а саме Осип Чудак і Микола Скрут. Перший засуджений як еміґрант з Чехословаччини, другий з Польщі.

Скільки заробляє американський фармер?

В Америці є шість міліонів фармерських господарств. Скілько пересічного доходу вони будуть мати, це дуже трудно булоб найти.

Недавно 12 тисяч фармерів, багатих і бідних, що живуть в ріжних стейтах, прислали докладний відпис своїх фінансових записів за минулий рік департаментови хліборобства в Вашинґтоні. На тій основі в департаменті зробили докладний рахунок доходів і росходів американського фармера.

Виходить, що в 1928. році американський фармер мав пересічно 2.600 долярів річного доходу. Росходи його були такі: Нецілих 400 долярів фармерським робітникам, коло 240 на закупно худоби, 260 на харч худобі, 184 за податки і 150 на купно машин і знаряддя.

Коли дорахувати ще инші видатки, фармерови лишалося трохи більше як 1.000 долярів на житт на заплату довгів, на направу господарства і на заплату собі і своїй родині за роботу.

Охорона діточої праці.

Тому 25 років тільки не ціла половина американських держав заборонила наймати дітей на фабрику перед 14 роком. Тепер всі стейти дають якусь охорону такій праці а 39 цілком заказують її.

Тільки 5 стейтів не дозволяли нічну працю перед 16 роком життя. Тепер не дозволяють її 31 стейтів.

Охорона діточої праці в Сполучених Державах все ще недостатна. Десятки тисяч малих дітей працюють понад силу замісць вчитися. Але й ті закони які вже здобуто на охорону малих робітників, це вже невеличкий поступ.

Недозволений виїзд.

Давніші іміґраційні закони не були такими строгими, як ці, що їх видано недавно. Передше, коли зловлено іміґранта, що без дозволу перейшов американську границю, то його доставляли до границі і напоминали, що коли поверне, зістане арештований. Тепер ті закони основно змінено. Коли яка особа нелеґально перейде американську границю, то підлягає такій самій карі як і злочинці. Її можуть арештувати та засудити до двох років вязниці, а також і на кару до 1,000.000 дол. та депортацію до краю уродження. Рівночасно та особа тратить раз на все право вступу до Сполучених Держав.

Ці закони відносяться також і до т. зв. відвідувачів (візіторс), коли вони приймуть в Сполучених Державах яку небудь працю. Бо тоді перестають вони бути гостями і підлягають законам про іміґрантів.

Українці! Вступайте в члени Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами. Річна вкладка 6 з.

Арґентина.

ПОСУХА.

Посуха, яка треває від якогось часу в Арґентині, починає прибирати катастрофальні наслідки. Арґентинські кольоністи з розпукою дивляться, як марніє їх худоба і як гинуть на полях останні сліди ростинности. Лен і пшениця марніють з дня на день і жалкий вид собою представляють. Деякі твердять, що навіть, якби тепер упали дощі, плоди на яких 60 відсотків все таки будуть знищені.

Наслідки посухи вже відбиваються на збіжевій біржі. Ціни за лен вже підскочили. Цього самого сподіваються і що до пшениці.

ВСЯЧИНА.

СМЕРТЬ У ПРАЛІСАХ.

В провінції Квебек, в Канаді, вибрався батько з двома синами в ліси на лови. Він лишив їх з припасами мяса і муки самих, а сам пішов полювати. Коли вернув на те саме місце, дітей не було.

Кілька місяців пізніше молодшого з них найшли, примираючого з голоду біля трупа свого старшого брата, що загинув з голоду. Малий хлопчина розповів, що він цілими місяцями жив ягодами і корінцями. Маючи тільки два сірнички, він потрафив два місяці удержувати огонь. Хлопчина був такий виголоджений, що, як побачив їжу, зімлів.

З його брата лишився був один скелет. Лікарі ствердили, що він вмер з голоду.

СЕКТА ДУХОБОРІВ.

Від довшого часу канадійському урядові спричинює багато клопоту російська секта духоборів, що має там свої кольонії в провінції Бритиш Коломбія і Саскачеван. Духобори пересилилися сюди з Росії ще при кінці минулого століття і не звертали на себе уваги. Тепер під впливом своїх проповідників вони відновили наново свої давні релігійні практики. Вони пропаґують між іншим поворот до природного життя і відкидають ношення всякого одягу.

В останніх часах в ріжних канадійських місцевостях відбувалися релігійні походи нагих духоборів. Всі переслідування влади не здалися ні до чого, бо духобори вважають це заслугою, щоби терпіти за віру. Були випадки, що коли канадійська поліція бралася арештувати тих, що показувалися на вулицях без одягу, зібрані духобори для протесту всі скидали з себе на вулиці одяг. Так було недавно в місцевости Нелсон в Бритиш Коломбії, де підчас суперечки з поліцією кількасот духоборів на вулиці роздягнулося до нага. За це 116 духоборів дістало по шість місяців арешту.

Тепер повідомляють, що провінціональний уряд в Бритиш Коломбії звернувся до канадійського домініяльного уряду з пропозицією, щоби всіх членів цієї секти пересилити на відлюдний остров. Вже навіть вибрали для цього остров Дерси Айленд, з якого майже неможливо втекти.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН

До Канади.

У дожидальні канадійської іміґраційної контори стоять і сидять на лавках еміґранти, — мужчини, женщини, діти. Кидається в очі ріжноманітна одіж.

На многих лицях задума і втома. Вже далеко з-заду лишився рідний край. Всі на чужій землі і Канада десь далеко, за океаном...

Лікаря ждуть. Буде оглядати.

Ой, той лікар! Ще причепиться до чогось. Не пустить... Строгий якийсь, кажуть.

Селянка німкиня на руках колише дитину. Сама бліда:

— А - а... Ш - ш...

Маленький синок не слухає мами. Кричить. Жінка замислилась... Ну й горе з дітьми в такій дорозі! Де вона, тая Америка? Сил вже немає... Нещастя в такому никанню по світах... А чи буде там краще?

Знову:

— А - а... Ш - ш...

Її літня сусідка раптом здрігнулась. Почула своє призвище. Покликали до лікаря.

З нею й худорлява донька.

Лікар їм щось говорив по анґлійському. Довго і боляче обдивляв очі. Вислухував у трубку груди. Дочку ще обдивляв. Щось писав і говорив до другого, до того, що привів їх усіх сюди з „кварантани“.

Цей взяв пашпорти. До дочки:

— Ви не можете їхати до Канди... Ви хворі...

Дочка вмить — як крейдяна лялька... Що? Не може? А як же їй?

— Що ви, паночку! Помилуйте... — в сльози перелякана мати.

— Ми-ж спродалися... Вона-ж у мене роботяща, і лікар наш казав...

— Ну, годі, годі... Ми-ж не винні... Підлікуйте, може поправиться... Ідіть у прийомну.

Еміґранти наче прокинулися, зашепотіли...

Що? Не пропустили? Ай - ай!

Хвильовання опановує многими... Може й їх не пропустять? Мати плаче. Її тішать, а дочка міниться на лиці, міниться... Вона скоро не витримає і заплаче.

Кличуть на огляд ще когось...

І. Кмета - Ефимович.

Осторога перед обманцями.

По селах появилися відозви, щоби люде їхали до Арґентини, де можуть на кольонії „Уранія“ в провінції Сан Люіс набути землю в ціні 40 пезів за гектар, що на наші гроші виносить 150 золотих. Відозви ці розсилає товариство „Кольонізації Штредер“ з Буенос Айрес, якого власником є Леопольд Бісон.

Це правда, що згадане товариство має землю на продаж. По перше одначе бере за гектар не 40 але 80 пезів, а по друге земля на кольонії „Уранія“ є неурожайна, пісковата і камяниста. Панують там часті посухи, які тревають деколи по кілька літ підряд.

Згадане товариство кольонізує також один острів на ріці Парані, проти містечка Ля Паз. Остров цей також не надається під кольонізацію, бо є дуже низько положений і наражений на часті виливи ріки.

Наслідком цього перестерігаємо наших еміґрантів перед тими відозвами і не радимо нікому входити у взаємини з такими обманчивими фірмами.

ХРОНІКА.

Від Адміністрації. На заклик присилати передплату, відгукнулося багато наших установ і еміґрантів, котрі досі залягали з передплатою. Але ще далеко не всі. Тому Адміністрація нашого часопису пригарує, що даром часопису нікому не буде посилати.

Особисте. Президент Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові М. Заячківський виїхав на місячну відпустку. Поверне в місяці листопаді.

Ринок праці. В періоді від дня 21. до 28. вересня ц. р. зареєстровано в Д. У. П. П. 83.063 осіб, шукаючих праці. З підмог користало загалом 24.993 осіб, з того зі законних підмог 24.542, з доразових підмог 451. Працю одержало 7.037 осіб. В часі від 28. вересня до 5. жовтня зареєстровано в Д. У. П. П. 83.340 осіб. Підмогу одержало 35.201 осіб. Працю найшло 5.337 осіб.

Виїзд до Канади. В ціли зорганізовання опіки над еміґрантами в Канаді та прослідження можливостей еміґрації, виїхав до Канади віцедиректор Еміґраційного Уряду Р. Кутиловський. З рамени Еміґраційного Уряду перебувають під сучасну пору консуль Р. Мазуркевич і А. Ляго, член Кольонізаційного Товариства в Варшаві. Вони просліджують можливости кольонізації в Канаді.

Українське вугілля в Канаді. До Галіфаксу прибув пароплав „Блейратол“ з пятьма тисячами тон донецького вугілля. Пароплав прибув з чорноморської пристані Марюпіль. Це є перший транспорт українського вугілля до Канади.

Арґентинський закон про працю. Арґентинський сенат затвердив проєкт закону про час праці. На основі нового закону час праці не може переступити 8 годин денно і 48 годин тижнево в публичних підприємствах. Виїмок творить праця на ріллі, при хові худоби і в домашній службі. Нічна праця не може довше тревати як 7 годин. Час праці в нездорових околицях має бути обмежений до 6 годин денно і 36 годин тижнево. У деяких випадках влада може признавати такі виїмки але по порозумінні з організацією робітників і роботодавців.

Безпосередна комунікація. Транспортове підприємство Королівсько - голяндський Льойд навязує постійну, безпосередну комунікацію з Ґдині до пристаней в Південній Америці.

Еміґрація до Франції. В часі від 2 до 7 вересня прибуло до Франції 10.206 робітників - еміґрантів. В тому числі було: 6.380 еспанців, які прибули головно до робіт при винограді, 1945 робітників з Польщі, 622 італійців і т. д. В тому самому часі виїхало з Франції 794 чужинців.

Посмертні згадки. В Ню - Йорку помер директор друкарні „Народньої Волі“ зі Скрентону Осип Косовий. Якийсь час був він і редактором цього часопису. Помер наслідком кількалітньої нервової недуги. — Дня 17. вересня в Тейльорі, Па. помер Дмитро Бойко, родом із села Черниховець, збаразького повіту. — Дня 9. вересня помер в Дітройті Дмитро Ґрудзінський, що походив зі Снятина.

— o —

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрьк Рогожинський.
З друкарні „Львівської Новочасної“. Львів, вул. Пілсудского 21.